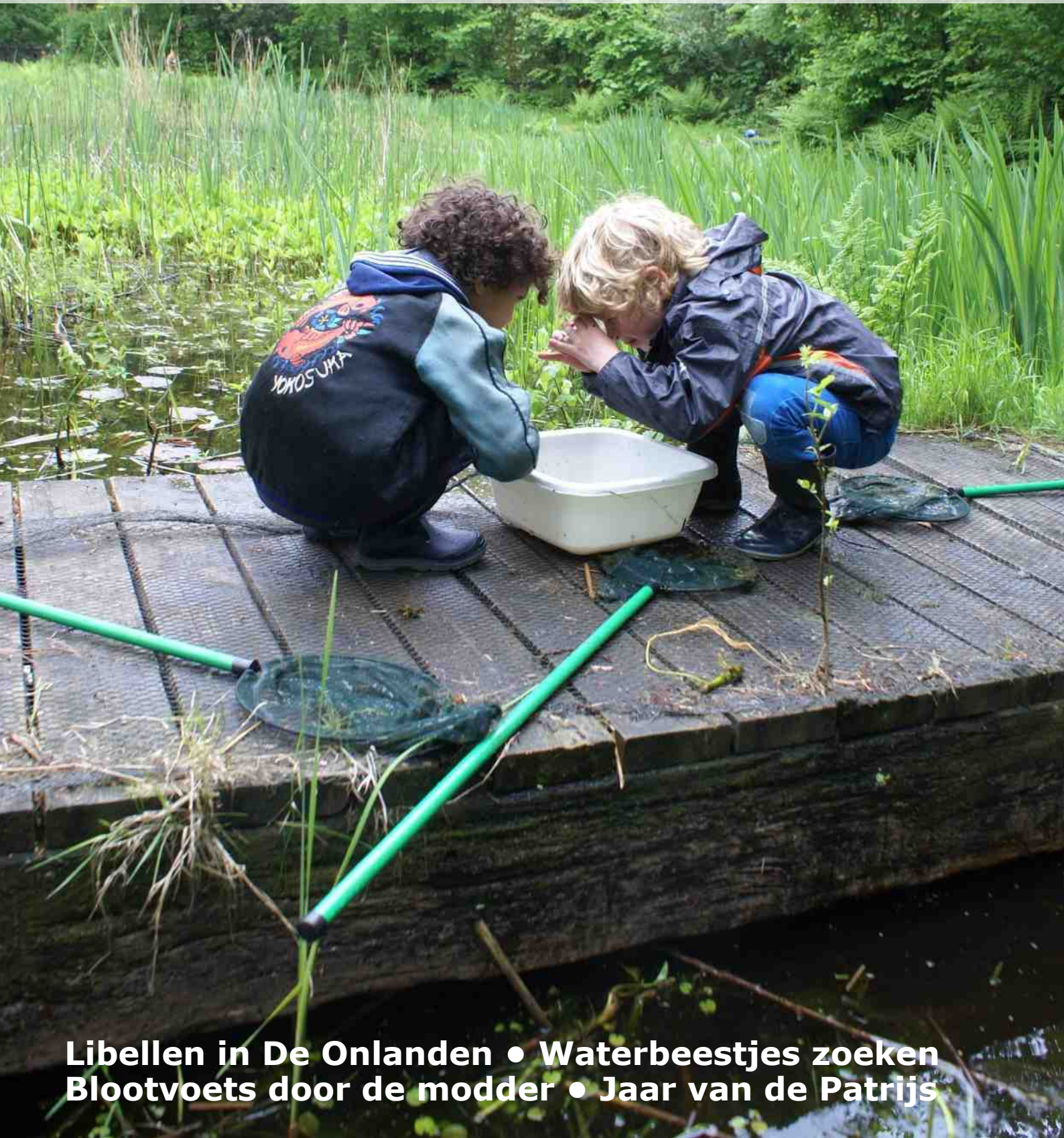

**IVN - afdeling
Peize**

info

**Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid
september 2013**

**Libellen in De Onlanden • Waterbeestjes zoeken
Blootvoets door de modder • Jaar van de Patrijs**

Colofon

Voorzitter vacant

Secretaris en districtscontacten
Sophie Kattouw
Dubbellooflaan 12, 9321 LK Peize
Tel: 050-5033303

Penningmeester en Ledenadministratie
Henk Wilkens
Bagelaar 9, 9321 AS Peize
Tel: 050-5033614

Bestuurslid en Redactie Info
Janneke Krooneman
Kerkstraat 19, 9321 HA Peize
Tel: 050-3146968

Bestuurslid
Yolanda van der Veen
Karlingakkers 1, 9321 EM Peize
Tel: 050-3185709

e-mail: ivn.peize@gmail.com
website: <http://ivn.nl/afdeling/peize>

Van de redactie

We hebben weer een Info boordevol leuke verslagen en prachtige foto's! Zoals weer een prachtige bijdrage van Wim van Boekel over De Onlanden, een vreemde ontmoeting met een uitheems harig beest in Drenthe, modder-badderende kinderen, en nog veel meer. Een feest om met de ingezonden kopij aan de slag te gaan en er weer een mooi boekje van te maken! Maar soms is het ook moeilijk, dan moet er een keuze gemaakt worden tussen de vele prachtige aangeleverde foto's bijvoorbeeld. Of er valt een klein verslagje buiten de boot, wegens gebrek aan plaatsingsruimte..... wikken en wegen. We hopen maar dat het in de smaak valt. In ieder geval veel leesplezier met deze editie!

In december komt de vierde Info nieuwe stijl uit. En dat wordt een speciale jubileum-editie, waarin bijzondere en memorabele gebeurtenissen van de afgelopen 50 jaar een plekje krijgen! Inmiddels beschikken we over een aantal leuke foto's en verhalen uit het verleden. Maar er is plek voor meer! Dus schroom niet, klim in de pen (of in het archief) en schrijf uw meest bijzondere herinneringen die u heeft aan het IVN op en stuur het in. Het liefst met een foto! Stuur uw kopij via e-mail naar ivn.peize@gmail.com. U kunt het ook even langs brengen, of geef een belletje, dan halen we het op. Graag **voor 1 december!** Als u foto's digitaal aanlevert, zorg er dan voor dat de resolutie voldoende hoog is! Documentgrootte tenminste 500 kb.

Van de bestuurstafel

Het is alweer september. De herfst is in aantocht, een goede tijd om wat te mijmeren. Ja, dat krijg je door die mijmerbankjes vlak bij huis. IVN Peize heeft dit jaar haar 50 jarig jubileum. De reden om destijds een natuurvereniging op te richten was de barre winter van 1962/63. De Natuurwacht van Roden begon met het bijvoederen van de vogels. Een tweede belangrijke reden was de grootschalige ruilverkaveling in die tijd. Het Bunnerveen, een prachtig natuurgebied ging bijna geheel op de schop. Weg de mooie flora en fauna.

Zo'n strenge winter als die van 1962/63 zal waarschijnlijk niet meer terug komen door het opwarmen van de aarde. Wereldwijd maakt men zich hier zorgen over. Maar wat de ruilverkaveling betreft, grote stukken grond worden gelukkig weer terug verkaveld. De Millingerwaard is er een mooi voorbeeld van, een prachtig natuurgebied is het geworden.

De natuur in onze Onlanden mag ook weer zijn gang gaan, de dijken van het Peizerdiepje zijn op een paar plaatsen doorgestoken om een grote waterberging te vormen. De stad Groningen kan tijdens natte periodes de voeten droog houden, want de waterberging heeft zijn diensten al bewezen. En tegelijkertijd ontstaat in de Onlanden een mooi wetland. Voor een kleine IVN afdeling is er anno 2013, net als 50 jaar geleden ook nu nog genoeg te doen. Nu maar stoppen met het gemijmer en terug naar de bestuurstafel.

Op 30 oktober komt Albert Beintema een lezing geven over zijn pas verschenen boek De Eilanden. In dit boek beschrijft hij een negentigtal eilanden van in de tropen tot in de poolgebieden, van de meest afgelegen exotische eilanden tot aan het kneuterige Klein Bollenbult in de Drentse Aa. Hij is al eens eerder bij ons in Peize te gast geweest met een lezing over zijn boek Het waterhoentje van Tristan DA Cunha.

We hopen tijdens de Natuurwerkdag op 2 november de huiszwaluwtil feestelijk te kunnen onthullen. Het plaatsen van de til gaat nog niet zo als we het graag zouden willen, maar we geven de moed niet op. Wij houden u op de hoogte.

Maar nu ligt er voor u de nieuwe INFO, met weer een prachtige foto op de voorzijde, dit keer van de jeugd-excursie Waterbeestjes (Janneke Krooneman). Met een vergrootglas zien ze dat de water-vlooien eigenlijk prachtige kleine natuurwondertjes zijn, en dat gewoon op een bruggetje in 'ons' Bosplan.....natuur is dichtbij! Leuk dat de kinderen daar zo van genieten. Achterop prijken de kleurrijke vliegenzwammen (de paddestoelentijd komt er weer aan!), een uitsnede van een prachtige natuurfoto van Gerard Stout.

In memoriam Chris Arents

Op 16 juli bereikte ons het droevige bericht dat Chris Arents na een kort ziekbed op 77 jarige leeftijd is overleden. Tijdens zijn vakantie deze zomer werd Chris plotseling ernstig ziek en de ziekenhuis opnames hierna hebben hem niet meer kunnen baten. Chris was in Peize geboren en getogen, zijn hele leven heeft hij hier gewoond. Hij hield van de natuur en dan vooral van alles wat groeit en bloeit. Vele jaren kweekte hij chrysanten in zijn tuin, want van bloemen hield hij toch het meest. Chris werkte bij de Gemeente Groningen en zorgde voor de bloemen en planten in de Rijksgebouwen en het Gasuniegebouw. Hij was één van onze IVN leden van het eerste uur, werd bestuurslid toen het IVN in een moeilijke fase verkeerde. Destijds, toen je de Heemtuin nog een echte Heemtuin kon noemen, was hij nauw betrokken bij het onderhoud en stak er ook menig vrij uurtje in. Daarnaast was hij actief bij onze wilgenknot groep en de Hoptuin. Dit voorjaar was hij erbij toen vrijwilligers uit Roderwolde en onze wilgenknotters gezamenlijk de wilgen naast het fietspad richting Roderwolde onder handen hebben genomen. Deze samenwerking werd gevierd door een nieuwe wilg te planten. Regelmatig kwam

je Chris in het dorp tegen, als chauffeur op de bus van Interzorg om met de bewoners van de Hoprank een mooi reisje te maken. Of op de fiets op weg naar de Hoprank of de Essen met zijn biljartstok achterop in de fietstas, want hij was tevens een enthousiaste biljarter. Wij zijn Chris dankbaar voor zijn inzet en inspiratie bij de vele activiteiten van onze vereniging. In onze herinnering blijft Chris de vriendelijke en behulpzame man met grote liefde voor de natuur. Wij wensen Jannie en haar familie veel sterkte om dit grote verlies te dragen.

Paddestoelentijd!

De herfst, dat is bij uitstek de tijd om de meest prachtige paddestoelen te zien. Grote, kleine, in groepen of als eenling. In prachtig felle kleuren, of juist onopvallend tussen de bladeren en op hout. Sommigen eetbaar, anderen juist giftig. Reukloos, of stinkend! Hoe leuk is het dan om met een deskundige het veld in te trekken, en op paddestoelenjacht te gaan. Paddestoelengidsen kunnen alles vertellen over deze schimmels. Waarom groeien ze eigenlijk vooral in de herfst? Welke typen zijn er? Waar zitten de sporen? En hoe verspreiden deze sporen zich? Wat is nu precies een heksenkring? Waarom heet een vliegenschwam eigenlijk een vliegenschwam? Of een hanekam? En waarom groeit de ene soort op een andere plek dan de andere? Hoeveel soorten zijn er eigenlijk in Nederland? En wat is nou de functie van een paddestoel? In het Dwingelderveld wordt door Natuurmonumenten in de maand oktober (5 oktober aanstaande) een paddestoelenwandeling georganiseerd. De gidsen van Natuurmonumenten nemen u graag mee voor een wandeling door het gebied van de Anserdennen, waar u onderweg veel paddenstoelen tegenkomt, de een met een nog mooiere naam dan de andere. Wat dacht u van een valse hanekam of kleverig koraalzwammetje? Trek stevige waterdichte schoenen of laarzen aan, en neem een loepje mee als u die heeft! Zaterdag 5 oktober, 11 uur, Bezoekerscentrum Nationaal Park Dwingelderveld te Ruinen. Aanmelden kan via de website van natuurmonumenten.

Op pad in De Onlanden

Door Wim van Boekel

De zomer is bij mij, zoals altijd, gevuld met muizen vangen voor mijn onderzoek aan de Waterspitsmuis in De Onlanden. Dit laat weinig ruimte voor andere natuurzaken, maar vandaag heb ik, tussen twee vangsessies in, eindelijk weer eens tijd om gewoon wat rond te fietsen. Het is al eind augustus en dat is te merken ook. De vegetatie in De Onlanden staat op veel plekken manshoog, alle sloten zijn vol begroeid en het levendige gevlieg en gezang van broedvogels is afgelopen. Vogels vind ik nu vooral in groepen: Spreeuwen, Kieviten, Lepelaars, Kokmeeuwen. Zelfs de Bruine kiekendieven lijken in groepjes te jagen.

Tussen de Kokmeeuwen die staan te rusten op de eilandjes langs het Peizerdiep bij de Roderwolderdijk ontdek ik twee sterns. Dit zijn bepaald geen Visdiefjes, want ze zijn flink groter dan de Kokmeeuwen en hebben een knaap van een snavel. Reuzensterne! Imposante vogels vergeleken met Visdiefjes. Deze vogels zijn ongetwijfeld vanuit hun broedgebied langs de Oostzee op weg naar Afrika. Leuk dat ze De Onlanden blijkbaar waarderen als tussenstop. Even verderop zie ik de eerste Slechtvalk al in een hoogspanningsmast zitten. Die is er vroeg bij voor een wintergast. Dit exemplaar is zo te zien een mannetje. Die zijn, zoals bij de meeste roofvogels, een stuk kleiner dan de vrouwtjes. De hoogspanningsmasten worden vaak gebruikt door Slechtvalken om te speuren naar prooien. Het loont dus altijd de moeite om deze horizonvervuilers even te scan-

Reuzensterne tussen de kokmeeuwen langs Het Peizerdiep

nen op valken. Tot nu toe broeden er geen Slechtvalken in De Onlanden, maar dat zou in de toekomst best kunnen gaan gebeuren. Diezelfde hoogspanningsmasten zijn prima plekken voor een Slechtvalkneest en eten is er ook genoeg. We zullen zien. Al fietsend kom ik weer ogen tekort om alles in de gaten te houden. Ik moet ook nog eens goed opletten waar ik fiets, want voor mij op het pad zitten steeds weer libellen. Ik herken de blauwe mannetjes van de Oeverlibel, maar er zitten ook veel kleine libellen met een rode kleur. Dit zijn allemaal heidelibellen. Van deze groep komen in De Onlanden meerdere soorten voor, allemaal vernoemd naar de kleur van het mannetje. Zo is er de Bloedrode Heidelibel, maar ook de Steenrode, de Bruinrode en de Zwarte. Vooral de eerste twee soorten zijn algemeen in De Onlanden. Dan is er ook nog de zeldzame Geelvlekheidelibel, maar die heb ik tot nu toe alleen in de Lettelberter Petten gezien. Deze soort

is, inderdaad, te herkennen aan de grote gele vlekken op de basis van de vleugels. Als iemand hem ergens tegenkomt, hoor ik dat graag. In de luwte van het hoge Riet langs de Onlandse Dijk vliegen ook veel Paardenbijters heen en weer op zoek naar prooi. Als deze libellensoort verschijnt weet je dat het bijna gedaan is met de zomer.

Ook aan vlinders geen gebrek onderweg. Het Koninginnekruid (vroeger heette dat Leverkruid, wat ik een veel toepasselijker naam vind) zit vol met Kleine Vossen, Atalanta's en Dagpauwogen. De witjes houden het liever bij de Kattenstaarten. Hier en daar vliegt ook nog een Kleine Vuurvlinder. Die hebben hun beste tijd al weer gehad zo te zien. Ik zie enkele zwaar gehavende exemplaren. Tja, ook het vlinderseizoen zit er helaas weer bijna op. Maar goed, over een maand of twee komen de winterganzen weer. En dat is ook een goede reden om er op uit te gaan in De Onlanden.

Gehavende Kleine Vuurvlinder

Maak een waanzinnig web!

Leeftijd: 4 tot 12 jaar

Materiaal & voorbereiding: een zwart vel papier, een verlaten spinnenweb, eventueel lak.

Tijdsduur: 30 minuten

In de herfst kun je gemakkelijk spinnenwebben vinden. Kies er wel eentje zonder spin uit. Een zwart vel papier druk je voorzichtig tegen het web aan. Haal het rustig terug, zodat het web blijft plakken. Eventueel kun je met lak verduurzamen, en je hebt een waanzinnig web-schilderij!

Variatie tips:

Spinnenwebben zoeken in de heg met een plantenspuit of wat meel (blaas het zachtjes van je hand). De waterdruppels of het meelpoeder maken de webben goed zichtbaar. Je kunt nog meer webben verzamelen en ze inkleuren met potlood of versieren met andere dingen uit de natuur.

Natuurweetje:

Als een spin iets in haar web heeft gevangen, hoe eet ze het dan op? Omdat ze geen tanden heeft (althans in Nederland niet) drinkt ze haar prooi. Het diertje moet er dan eerst voor zorgen dat het ongelukkige insect vloeibaar wordt. Ze spuit haar maagsap in de prooi, wacht even tot het binnenste is opgelost en kan het insect dan leegzuigen. Alleen het velletje blijft over. Mannetjes kennen een geschikt vrouwtje aan haar geur. Veel spinnenvrouwtjes eten het mannetje na de daad op. Ze zorgen wel goed voor hun kleintjes. Er zijn zelfs spinnenmoeders die zich door hun kinderen laten opeten. Echte schatjes zijn ze niet, die kleintjes. Ze kunnen zelfs niet altijd van elkaar afblijven. Menig spinnetje is al in de maag van zijn broertje of zusje geëindigd. Voor zover we weten hebben Nederlandse spinnen nog nooit een mens(je) opgegeten.....

IVN Scharrelkids

De Patrijs

September 2013 door F.A. Klatter

Nog maar veertig jaar geleden was de Patrijs een kenmerkende soort van het Nederlandse platteland. Maar sinds de jaren zeventig zijn de aantallen met ruim 95% afgenomen. De Patrijs is bezig te verdwijnen uit Nederland. Sovon en Vogelbescherming willen dat niet laten gebeuren en hebben daarom 2013 uitgeroepen tot het Jaar van de Patrijs.

Precies 10 jaar geleden heb ik in de toenmalige IVN-info en Roderjournaal een verhaaltje over de patrijs geplaatst. Mag in dit nummer nog een keertje geplaatst worden, het is een beetje een jubileumstukje en het heeft nog niets aan relevantie ingeboet.

Jachttafereel

Hun geknakte koppen hingen in leren wildstropjes. Drie patrijzen bengelden op deze wijze aan de riem van een jager. De bruine kleur van de patrijzen paste goed bij de legergroene broek en zelfs het rood van de verse bloeddruppels misstond niet op het prachtige verenkleed. Rien Poortvliet had de poten van de schildersezal acuut in de grond geprikt wanneer hij dit jachttafereel had kunnen aanschouwen. Het is tevens een beeld uit mijn jeugdherinnering waardoor ik waarschijnlijk altijd een zwak heb blijven houden voor de patrijs. In tegenstelling tot wat u zou kunnen denken bij de eerste zinnen van deze tekst, is het zelfs een prettige herinnering. Ik bevond mij dan ook regelmatig in gezelschap van jagers omdat het een van de beste manieren was om verschillende dieren van dichtbij te kunnen bekijken, sterker nog, je kon ze zelfs aanraken. De jagers, die ik kende, hadden in in de buurt een groot jachttrevier (jachtterrein) waardoor ik tijdens een jacht een groot gebied te zien kreeg met een be-

hoorlijk overzicht van de aanwezige faunapopulatie. Afgezien van het feit dat ik nu tegen de plezierjachten, kan ik me dan ook wel enigszins verplaatsen in jagers die de jacht zien als een spannende manier om van de natuur te genieten. Ik genoot toen ook.

Rode lijst

En om op de patrijzen terug te komen, het was in die tijd eigenlijk heel normaal om regelmatig een klucht van deze hoenders te zien opvliegen. Het aantal patrijzen vormde dan ook een behoorlijk aandeel van het wildtableau aan het eind van een jachtsessie. Maar ik heb het wel over een herinnering van ongeveer dertig jaar geleden. Toen was de patrijs dus nog een algemeen voorkomende vogel maar daar is wel verandering in gekomen. Het aantal is vanaf 1970 tot 2001 gedaald van ongeveer 50.000 naar 13.000 broedparen. (Gegevens: Atlas van de Nederlandse Broedvogels). Alarmerend dus. In de literatuur wordt zelfs gesproken over schattingen van minder dan 10.000 broedparen, op dit moment, in Nederland. Hij staat inmiddels op de rode lijst met de vermelding bedreigd. De jacht op de patrijs is inmiddels verboden. Tuurlijk zijn er veel afgeschoten (misschien wel teveel) maar dat is, volgens mij, niet de hoofdoorzaak van de desastreuze achteruitgang. Het heeft alles te maken met vernietiging van zijn biotoop. Akkers, gescheiden door lange houtwallen of begroeide sloten. Het liefst akkers met verwaarloosde hoekjes. Komen we niet meer tegen, hé mensen. Nee, de patrijs ook niet. En voor hem is het een stuk beroerder dan voor ons, want zijn voortbestaan hangt er vanaf. En ondanks, plaatselijke, verbetering van leefgebieden (bijv. braakliggende akkerlanden) zijn er geen tekenen die wijzen op ombuiging van de neerwaartse spiraal. Ik citeer (broedvogelatlas): 'Gevoegd bij de geringe dispersiecapaciteit van het slachtoffer in kwestie (waardoor nieuwe geschikte gebieden niet meer worden ontdekt), doemt een perspectief op waarvan een vogelaar onrustig wordt'.

Eén van de mooiste vogels

En ik word héél onrustig wanneer ik door een landschap loop waar patrijzen horen te zijn en ze zijn er niet. En ik word héél treurig als ik door een landschap loop en denk aan de tijd dat deze prachtige vogel nog algemeen was. En ik word héél kribbig als ik door een landschap loop en denk aan de toekomst, waarin we over de patrijs spreken in de trant van 'es wahr einmal'. Wat we dan missen is één van de mooiste Nederlandse vogels, en dat meen ik echt! De mooiste bruine kleuren die er zijn bezit de patrijs, met als superlatief het kastanjebruin van de hoefijzervorm op de borst. En dat alles in combinatie met blauwgrijs. Om lyrisch van te worden. Mocht u dit kleurenwonder in de toekomst een keertje waarnemen, sla het dan op in úw blauwgrijze massa.....u weet maar nooit!

IVN Avondtocht

Donderavond 20 juni was er weer de jaarlijkse Roder Kruis/IVN avondtocht voor bewoners van de Hoprank en de Esrnk. Volgens Jan van Bergen was het deze keer de 46ste avondtocht. Zo'n 40 bewoners hadden zich niet laten afschrikken door de fikse onweersbui, die nog niet helemaal was overgetrokken. Maar met de hulp van een aantal vrijwilligers met paraplu kwam iedereen toch droog in de auto (15) en de busjes (2) te zitten. Het was een mooie tocht, de regen was opgehouden en we konden genieten van onze mooie omgeving. Veel herinneringen werden opgehaald, want de meeste bewoners uit de Hoprank komen uit Peize en omgeving.

De koffie pauze werd gehouden in café Hofsteenge te Een. Daarna langs de gasopslag van Langelo weer op huis aan. Een mooi zandpad in de buurt van Veenhuizen had nog niet al het regenwater kunnen verwerken. Dus we moesten door flinke plassen heen met de auto's en dat maakte deze tocht wel erg spannend en voor de chauffeurs de volgende dag een mooie klus om de auto te poetsen. Gelukkig kwam niemand vast te zitten. Na afloop was er voorde liefhebbers een gezellige borrel bij café Ensing. De tocht werd georganiseerd door Henk Timmerman en Froukje Neef.

Sophie Kattouw

Wilgenonderhoud Roderwolde

De IVN-knotploeg Peize heeft afgelopen voorjaar met acht leden van de Stichting Waal uit Roderwolde het onderhoud van de wilgen aan de overkant van de Fietsbrug uitgevoerd (aan de Roderwolderzijde). In totaal zijn circa 40 wilgen onder handen genomen. Om het dierenleven in en om de wilgen niet al te veel te verstoren, zijn er steeds drie wilgen op rij gesnoeid, en dan weer drie overgeslagen. Uiteraard werden de activiteiten gestart en afgesloten met iets lekkers. Het was een heel gezellige samenwerking! De samenwerking tussen Stichting Waal en IVN-Peize, ook voor het toekomstig onderhoud, werd bezegeld door het gezamenlijk planten van een nieuwe wilg!

Guido vd Muyzenberg

Ringen van jonge ooievaars

Ooievaars hebben nog steeds iets speciaals.

Dat bleek wel bij ringen van de 2 jonge ooievaars op dinsdagavond 18 juni, waar een kleine 50 mensen getuige van waren. Onder de kijkers waren ook veel kinderen, die door de ringer, Jan Miske goed werden betrokken bij dit gebeuren. Tijdens het ringen gaf Jan antwoorden op de vragen die gesteld werden over het hoe en waarom het ringen noodzakelijk is.

Het ringen van ooievaars. Ieder jaar wordt ongeveer 60 tot 70 % van de geboren jongen geringd. Dit gebeurt als de ooievaars ongeveer 5 tot 7 weken oud zijn. Door het ringen worden ooievaars individueel herkenbaar, waardoor het mogelijk is ze te volgen. Dit vormt de basis voor de verzameling van gegevens. Met die gegevens kan onderzoek gedaan worden. Het levert inzicht op in het leven van de ooievaar.

Het ringen van de ooievaars. Ze kregen de nummers 2E 356 en 2E 357, aldus Jan van Bergen

Op de ring staat voor ieder afzonderlijke vogel een uniek nummer. Met een goede kijker of telescoop is het nummer af te lezen. Als een vogel aan de hand van een gevonden ring wordt teruggemeld wordt de waarneming aan de bestanden gekoppeld. Zo wordt inzicht verkregen in het verplaatsingsgedrag van een vogel en hoe oud deze is geworden. Het ringen van ooievaars wordt in Nederland verzorgd door medewerkers van STORK. Van ooievaars verzamelt

men hier een aantal extra gegevens zoals over de voortplanting en verspreiding. Van het broedgedrag wordt bijgehouden met welke partner een specifieke ooievaar broedt in een bepaald jaar, op welk nest en het aantal jongen dat uitvliegt.

Tot 2010 werden voor ooievaars aluminiumringen gebruikt. Nu zijn er betere ringen van kunststof. Die bestaan uit twee delen, die om het bovenloopbeen aan elkaar worden geklikt. Als je het nummer van een geringde ooievaar hebt afgelezen, kun je de gegevens van de vogel opvragen bij het Vogeltrekstation <http://www.vogeltrekstation.nl>

Namens de ooievaarswerkgroep, Ben Stellink

Exoten

Ik hold van exoten. Ie kunt mij verrassen met tomaten, kiwi's, dadels, viegen en ok olieven en fêta laot ik niet staon. Zolange as de exoten plaanten bint en ik ze in de kleine Flora kan opzuken heb ie gien kind an mij. As het om de fauna giet heb ik der meer muite met. Ienmaal heb ik aap eten, een

stukkie der van, en vake dèenke ik dat die aap nog aal in mij opspeult. Aap smaakt naor mèens. Der bint lu die dèenkt dat ze op een zwien liekt omdat ze karbonades en zwienepoot lekker vindt. Die lu eet dan weer gien peerdevleis. Dat snap ik niet. As ik een dier weden kun, reïncarnatie, dan zul ik mien ziel liever weerom zien in een peerd as in een bolle of een beer.

Onderweegs hen de onlaanden kwam ik een alpaca in de muut. Het dier liekt op een lama en bijkaans kan de Zuudamerikaan net zo wied speien as een lama. Ik bleef uut de buurt. Het dier zag mij niet staon en ok niet fietsen. Op de hiete dag lag de alpaca in een zwarte plestieken bak te dreumen. Nog warmer an de kont as in de volle zun. Het stun mij niks an. Ik hinnekte, ik blafte, ik loeide en ik speide, maor de alpaca gaf gien aosem. Grootkaans dat de exoot gien Drèents verstun. Ik veraander in een alpaca as de tied der is. Trekt zuch van gienend wat an en döt waor e goed in is. Veurbeeldige exoot.

Gerard Stout

Jubileum BBQ op 8 juni 2013

Op de 8ste juni was het zover. De jubileum BBQ ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van het IVN Peize in de boomgaard bij Henk en Elly. De weergoden bleken goed gezind. Hoewel er een fris windje stond, was het droog en stond er een heerlijk zonnetje aan de hemel. De temperatuur kon gemakkelijk nog iets worden opgekrikt door een gezellig kampvuur. Ruim 30 leden hadden zich aangemeld. Na een ontvangst met een glaasje bubbels en een gezamenlijke toast werd de BBQ geopend. De kinderen, ook in ruime mate vertegenwoordigd, konden zich eerst uitleven op het brouwen van heksen-groentensoep in een echte ketel boven het vuur. Daarna zelf brood bakken aan een stok boven het kampvuur, en uiteraard geroosterde marshmallows als toetje. Er waren prachtig opgemaakte en heerlijke zelfgemaakte salades, en uiteraard biologisch scharrelvlees van slager Van Hilgen. Vanzelfsprekend stonden er weer een paar stoere mannen op, die zich ontfermden over het echte

BBQ-werk, en de hongerigen al spoedig konden voorzien van een heerlijk stukje vlees. Daarna was het gezellig naborrelen rond het kampvuur. Het benodigde hout was door Henk op Zuid-Afrikaanse wijze kunstig gestapeld. Kortom, een zeer geslaagd BBQ-feest!

Interview met Meindert van der Velde

Door Sophie Kattouw.

Wij kennen Meindert als de vogelaar van IVN Peize. Maar er zijn meer activiteiten die Meindert graag onderneemt. Hij werkt al jaren als vrijwilliger bij Tafeltje Dekje, brengt de maaltijden rond voor mensen die zelf niet meer zo goed (kunnen of willen) koken. Verder zingt hij de sterren van de hemel bij de Paiser Hopsingers en is ook nog vrijwilliger bij Natuurmonumenten om het waterpeil van een gedeelte van de Onlanden in de gaten te houden. Thuis heeft hij een volièrre, een ooievaarsnest waar net 3 jonge vogels zijn uitgevlogen en de kerkuil heeft er 6 à 7 jaar gebroed. Helaas zijn ze dit voorjaar verdwenen. Misschien voedselgebrek, want door de hogere waterstand in de Onlanden is de muizenstand wel achteruit gegaan. Kortom de hoogste tijd voor een interview met Meindert.

Hoe is jouw liefde voor de natuur en de vogels ontstaan?

Ik ben geboren in Midwolde en was de jongste van 7 kinderen. In die tijd was het daar nog rustig en was er mooie natuur overal om je heen. Verder was er niet veel te doen. Ik was een echte belhamel, sloopte binnen de kortste keren mijn speelgoed en kneep er als het even kon tussen uit het veld in of naar de burens. De burens hadden een boerderij en daar was van alles te beleven! Mijn moeder voelde zich weleens genooddaakt om mij aan een touw vast te zetten! Toen ik groter werd ging ik "struunen", de weilanden in en kievietseieren zoeken. Mijn grote broers werkten door de week in het

westen van het land, daar kon je meer geld verdienen. Maar in het weekend ging ik met ze mee eieren zoeken. Mijn moeder stapte dan op maandagmorgen in de bus naar Groningen om de eieren bij een poelier te verkopen. Ze brachten wel eens 20 cent per stuk op. Destijds was dat geen enkel probleem, het wemelde toen nog van de weidevogels, zoals kievieten, grutto's en tureluurs. En zo langzamerhand werd mijn interesse voor de vogels steeds groter.

Toen je met Gieneke ging trouwen, wat vond zij van jouw hobby?

In het begin had ze nog niet zo op met die vogels, maar ze was al snel met het vogelvirus besmet. Eigenlijk gingen we samen van het begin af aan op de fiets met de verrekijker mee achter de vogels aan.

Ben je zo'n vogelaar die de nieuwtjes op Dutch Birding in de gaten houdt en dan hals over de kop afreist om een bijzondere vogel te spotten?

Nee hoor, ik ben geen soortenjager, wil er wel graag een soort bij vinden maar ga er niet speciaal voor op jacht.

Wat was jouw mooiste ervaring met de vogels?

Dat was een prachtige 11-daagse vogelreis in 2005 naar het moerasgebied van de rivier de Biebzra in het noordoosten van Polen vlak tegen de Wit Russische grens aan. De auto kon je stallen bij de boswachter en je kreeg een fiets om verder te reizen. Je overnachtte bij verschillende Poolse boerengezinnen. De bagage werd nagebracht. Tijdens onze fietstochten over heel veel zand- en slechte klinkerwegen zagen we dan kraanvogels, zwarte ooievaars, zee-, vis- en schreeuwarenden, rode- en

De uiterwaarden van de Elbe, de lievelingsplek van Meindert om vogels te spotten

zwarte wouwen. Ook diverse soorten sterns, heel veel weide- en moerasvogels, waaronder duizenden kempans in hun prachtigste verenkleed en natuurlijk allerlei kleine zangvogels. Het porseleinhoen heb ik daar voor eerst gehoord en gezien. De laatste dag zagen we nog de wielewaal en een grote groep pestvogels. Ook heel bijzonder was 's avonds het concert van de boomkickers, een prachtig geluid dat urenlang aanhoudt. Het geluid is niet te vergelijken met het gekwaak van de kikkers hier, het is veel melodieuzer. Deze hele reis was een onvergetelijke ervaring.

Waar is jouw lievelingsplek om naar vogels te kijken?

Elk voorjaar gaan we naar de Elbe in Duitsland en we verblijven dan op een camping in Laasche, een klein dorpje in de buurt van Gartow, ongeveer 75 km ten zuiden oosten van Lüneburg. Van hieruit maken we dan dagelijks fietstochten door dit prachtige gebied. De Elbe geeft stroomopwaarts vaak problemen met overstromingen. In de omgeving waar wij graag komen zijn de dijken verlegd, zodat de rivier meer ruimte krijgt om te kunnen overstromen. Hier profiteren veel vogels van en ook de bever heeft het in dit gebied ook bijzonder naar zijn zin. Naast de gewone vogels zie je daar o.a. kraanvogels, beide soorten ooievaars, zee- en visarenden, rode en zwarte wouwen, de nachtegaal, de ortolaan, de grauwe gors, de wielewaal en de grauwe klauwier. Het is zelfs een keer gelukt om de sperwergrasmus te spotten. Na een weekje in dit gebied zitten we meestal op zo'n 120 à 130 soorten vogels. Dit gebied is zeker de moeite waard om eens te bezoeken.

Wat vind je van de Onlanden?

Ik heb er een beetje een dubbel gevoel bij. Ik vind het best wel mooi, fiets ook graag door het gebied, maar vroeger hebben de mensen er veel werk aan gehad om er bruikbaar land van te maken en nu is dat in een paar jaar helemaal verdwenen en tegelijkertijd ook de meeste weidevogels. Gelukkig komen er nieuwe soorten voor terug, o.a. de watteral, het porseleinhoen, het kleinst waterhoen, de roerdomp en de grote zilverreiger. Ook de blauwborst komt er voor, de rietgors, de grasmus, de roodborsttapuit en heel af en toe ook de gewone tapuit. En natuurlijk zijn er ook andere plantensoorten teruggekomen, maar persoonlijk heb ik daar niet zo veel mee.

't Blôde Fuottenpaad in Opende

Zaterdag 24 augustus ging de jeugdwerkgroep IVN Peize op pad met 21 kinderen en 8 volwassenen. Op pad naar 't Blôde Fuottenpaad, ofwel Het Blote Voetenpad in Opende. De schoenen, slippers en sandalen werden achtergelaten in de auto's. Blootvoets op weg naar het pad. En dan voelen maar! Blubber tussen de tenen, struinen over modderpaden, stappen door het gras en poedelen door het water. Even mijmeren en uitrusten op een wiebelbank, hink-stap springen over stepping-stones, en balanceren tussen touwen over het water. En voor

de echte liefhebbers, een heus modderbad! De kinderen vonden het geweldig! Want wat is er nou mooier dan blootvoets dollen door het zand, water en modder? Nadat de kinderen min of meer gewassen waren en omgekleed in warme droge kleren werden ze verwend met een snoepje, koekje en een beker drinken. Ook nieuwsgierig en overweeg je een bezoek te brengen aan Het Blote Voetenpad met je kinderen of kleinkinderen, zie de website <http://www.blotevoetenpad.nl>. Voor volwassenen is het overigens ook erg leuk!

NATUURWERKDG

Met z'n allen de handen uit de mouwen!

Op 2 november willen we u graag uitnodigen om mee te doen met de Natuurwerkdag. Het thema dit jaar is "Vrijwilligers broodnodig". Deze dag is inmiddels uitgegroeid tot een grote opknapbeurt voor het Nederlandse landschap. Veel vrijwilligers in het hele land doen er aan mee. De werkzaamheden bij ons zijn in het Bosplan. De vroegere Heemtuin, nu de open plek in het bos moet opgeschoond worden. Verder zou het mooi zijn als we een aantal herstel werkzaamheden aan de paden kunnen doen. Bij voldoende deelname kan er ook een aantal mensen naar het bijzondere bosje bij de Stenhorsten. Het fraaie pad is toe aan grondig snoeiwerk. Bijzonder dit jaar is, dat de kinderen een aantal nestkastjes gaan ophangen in Het Bosplan, natuurlijk met de hulp van de grote mensen. De nestkastjes zijn als bouw pakketje gemaakt door Hans van Montfoort. De kinderen gaan ze op de jeugdclub in elkaar zetten en een lik verf geven. De nestkastjes worden hoog en niet in het zicht opgehangen. Om te voorkomen dat het niet net zo'n fiasco wordt als een

poos geleden. De kastjes werden destijds al heel gauw vernield. We hopen dat het deze keer beter gaat. Hans heeft het zo geregeld dat de rekening van het hout door de gemeente betaald wordt. Hans goed gedaan en we zijn blij met dit geschenk van de gemeente.

Start: om 9.30 uur in het Bosplan
Einde : 13.00 uur

Daarna even bijkomen van de werkzaamheden in de schuur van de familie Doedens met een borreltje en een kop zelfgemaakte snert.

Cliënten van de Hoprak op prokkeltocht

In 2008 zijn de Prokkeldagen gestart met 2 dagen per jaar. Inmiddels is het uitgegroeid tot een Prokkelweek. Een prokkel is een prikkelende ontmoeting tussen iemand met een verstandelijke/lichamelijke beperking en iemand zonder. Het is een mooie manier om mensen met een beperking uit hun isolement te halen. Het kan een wandeling zijn, maar ook totaal iets anders. In 2012 was er o.a. een gouden prokkel in de 2de kamer. Kijk op Google. Het is fantastisch om te zien hoe de prokkelaars hun ogen uitkijken en geweldige ervaringen op doen in de 2de kamer. Jofien Brink van het Prokkelteam uit Roden is het gelukt om de Vrouwen van Nu en IVN Peize enthousiast te krijgen voor een prokkel activiteit. Er werd gekozen voor een wandeling met de cliënten van de Hoprak. Gonnie Swier en Froukje Neef van de Hoprak deden het voorwerk zoals oud brood verzamelen voor de dieren van het Hertenkampje, kijken of de rolstoelen in orde waren. Op vrijdag 7 juni is het mooie wandeling geworden met een groep rolstoel gebonden cliënten van de Hoprak. Het was prachtig weer, de kastanjabomen bloeiden volop, de tuinen waren op hun mooist en hoog op het ooievaarsnest kon je al de jonge vogels zien zitten. In De Peizer Hopbel hebben we even uitgeblazen met een kopje koffie of thee en wat lekkers erbij. Dit is gesponsord door de vrouwen van Nu en het 50 jarige IVN Peize. Zo'n prokkeltocht is zeker voor een herhaling vatbaar.

Jeugdactiviteit waterbeestjes- excursie

25 mei was het zover. Een waterbeestjesexcursie voor de jeugd. Het was mijn eerste activiteit die ik voor het IVN Peize georganiseerd had en ik vond het wel wat spannend of er voldoende animo voor was. Maar gelukkig kreeg ik al snel wat telefoontjes en mails van mensen die meewilden. Uiteindelijk was er een groep van 16 kinderen en een stuk of wat ouders bij elkaar. Leuk! Dat stuk was in ieder geval al geslaagd.

Van te voren had ik uit een kast van het IVN in de Esrank (wie had ook alweer de sleutel van die kast?) de spullen gehaald die we nodig hadden. Netjes, determinatiekaarten, loeppotjes, een aquarium en een aantal afwasteilen. Alles mee op en aan de fiets. En ik had een vriend van mij gevraagd of hij mee wilde als excursieleider: een waterbeestjeskenner van beroep. Alles klaar. Eenmaal aangekomen in het bos bij de heemtuin schoten alle kinderen direct met hun netje het water in. Toch maar even uitgelegd wat de bedoeling was en gaan!

Ik vond het zelf heel leuk om te zien dat zowel de ouders als de kinderen voorovergebogen over een bak zaten waar dan een slakje in zat, of een vlokreeftje, watervlooien, kikkervisjes, bloedzuigers of bootsmannetjes. Na een tijdje werd de eerste salamander gevangen, prachtig van kleur en we konden 'm heel goed bekijken! (**foto onderkant salamander**) Uiteindelijk ving we een stuk of acht salamanders, een geweldige score. Halverwege was er nog een drankje en een koekje, waardoor er ook

De buik van de kleine watersalamander is oranje

nog energie was om de tweede helft enthousiast te scheppen in de modder (waar de meeste salamanders zich ophielden). Er was ook nog een stekelbaarsje die zich mooi liet bekijken in een potje. Leuk om al die stekeltjes te kunnen zien.

Het weer was wat somber, maar omdat we lekker verscholen zaten in het bos, was het qua temperatuur goed te doen. De wind had geen vat op ons. Na een uurtje of twee zat deze leerzame middag er weer op. Geslaagd wat een ieder betreft.

Een leer voor de volgende keer: moeten alle netjes mee? Alle determinatiekaarten (stuk of 60, die ik naderhand allemaal afgesopt heb, laten drogen enz.)? Ik was namelijk na de excursie nog net zoveel tijd met het schoonmaken van de spullen als dat ik op excursie was...

Op 24 augustus staat het blote voetenpad op de agenda, eens zien of dat net zo soepel gaat.

Yolanda van der Veen

Waarnemingen in en om Peize. Leuk, grappig, mooi of bijzonder.

Otter in de Onlanden

Boswachter Bart Zwierts van Natuurmonumenten: 'De otter is een moeilijk waarneembare soort. Hij is 's nachts actief en zeer schuw. Je kunt normaliter eigenlijk alleen aan de hand van sporen waarnemingen verzamelen. In eerste instantie werden er alleen zogenaamde spraints gevonden: een geurvlag die de otter achterlaat op z'n uitwerpselen. Maar nu hebben we echte beelden, heel bijzonder.'

'Of de otter in De Onlanden blijft weten we niet, maar de kans daarop lijkt groter nu hij op twee verschillende plekken in een tijdsbestek van een aantal dagen in De Onlanden is gezien', aldus Zwierts. 'De Onlanden biedt hen in ieder geval voldoende ruimte, rust, schoon water en voedsel.' Nu ze de weg weten te vinden hoopt Natuurmonumenten dat er nog meer otters volgen.

Boerenzwaluwen, drie legsels in 1 zomer!

Bij ons in de kapschuur, aan de Kerkstraat 19, hebben boerenzwaluwen hun nest gemaakt. Na een aantal jaren van afwezigheid waren we bijzonder blij deze vrolijke vogeltjes weer om ons huis heen te hebben. Waarom zijn ze een paar jaar weggebleven? Waren er gewoon minder zwaluwen? Of was het te onrustig op ons erf, met kinderen en een jonge poes? Gelukkig hadden we dit jaar weer volop gezellig zwaluwgekewetter om het huis, en het was een genot om te kijken naar hun vliegkunsten. Wat zijn het acrobaten! En met deze prachtige zomer hebben ze maar liefst drie maal succesvol jongen grootgebracht! Hopenlijk waren de jongsten ook sterk genoeg om de tocht naar het warme zuiden te volbrengen! Ze zijn al sinds de eerste week van september vertrokken.....

Janneke Krooneman

Otter gefotografeerd door wildcamera onder de wildpassage in de Onlanden. (Natuurmonumenten, Albert Allema)

Activiteiten

29 september: voor IVN leden bezoek aan gemaal en vaartocht in een praam vanaf Hamersweg 3 naar Roderwolde en weer terug. Voor de laatste keer, want binnenkort komt de stuw in het Peizerdiepje. Aanvang 15 uur. Opgeven bij Arend Luinge, tel: 050-5515437. Kinderen zijn ook welkom.

5 oktober: paddestoelenexcursie in Het Dwingelderveld, verzorgd door Natuurmonumenten. Aanvang 11 uur. Bezoekerscentrum Dwingelderveld in Ruinen. Voor verdere details en aanmelden zie website www.natuurmonumenten.nl

12 oktober: jeugdactiviteit "nestkastjes maken en beschilderen". In het nieuwe Dorpshuis, Esweg 2 in Peize. Aanvang 14 uur. Opgeven bij Yolanda van der Veen, tel: 050-3185709

30 oktober: lezing Albert Beintema "De Eilanden", over eilanden overal ter wereld, dus ook in Drenthe. Aanvang 19:30 uur, entree 4 euro, incl. 2 consumpties, aanmelden bij Sophie Kattouw (050-5033303).

2 november: Nationale Natuurwerkdag, met extra feestelijk tintje ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan. Nadere informatie volgt via e-mail en posters in het dorp.

Nieuwe leden

We mogen weer een aantal nieuwe leden welkom heten! Gjalt en Sietske Welling uit Roderwolde, en Joop van Leeuwen uit Peize, alledrie mensen met hart voor natuur! Joop gaat in september ook nog starten met de Natuurgidsen in Norg. Dus hebben we binnenkort een excursieleider in ons midden. Allen van harte welkom als nieuw IVN Lid, en heel veel plezier gewenst bij de vereniging!

